Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 29 ta' Settembru 2026
(OR. en)

13800/26

ATO 49

NOTA TA' TRAŻMISSJONI

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	29 ta' Settembru 2026
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2026) 512 final
Suġġett:	RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-KUNSILL U LILL-PARLAMENT EWROPEW dwar il-progress fl-implimentazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2011/70/EURATOM u inventarju tal-iskart radjuattiv u l-fjuwil użat preżenti fit-territorju tal-Komunità u l-prospetti futuri IR-RABA' RAPPORT

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż id-dokument COM(2026) 512 final.

Mehmuż: COM(2026) 512 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 29.9.2026
COM(2026) 512 final

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-KUNSILL U LILL-PARLAMENT EWROPEW

dwar il-progress fl-implimentazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2011/70/EURATOM u inventarju tal-iskart radjuattiv u l-fjuwil użat preżenti fit-territorju tal-Komunità u l-prospetti futuri

IR-RABA' RAPPORT

{SWD(2026) 285 final} - {SWD(2026) 286 final}

1 INTRODUZZJONI 3
2 SKART RADJUATTIV U FJUWIL UŻAT FL-UNJONI EWROPEA 4
2.1 Oriġini tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat 4
2.2 Stimi tal-inventarju.. 4
3 ĠESTJONI SIGURA U RESPONSABBLI TAL-ISKART RADJUATTIV U TAL-FJUWIL UŻAT 5
3.1 Oqfsa u programmi nazzjonali 5
3.2 Awtoritajiet kompetenti.. 6
3.3 Politiki dwar iċ-ċirkolarità u r-rimi 6
3.4 Valutazzjonijiet tal-kostijiet u finanzjament 7
3.5 Monitoraġġ u rapportar tal-programm 8
3.6 Trasparenza u parteċipazzjoni pubblika 8
4 KONKLUŻJONIJIET 8

1 INTRODUZZJONI

Skont l-Artikolu 14(2) tad-Direttiva tal-Kunsill 2011/70/Euratom([1]) dwar il-ġestjoni responsabbli u sikura ta' fjuwil użat ([2]) u skart radjuattiv([3]) ("id-Direttiva"), il-Kummissjoni jeħtiġilha li b'mod regolari tippreżenta dan li ġej lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill:

- rapport dwar il-progress li jkun sar bl-implimentazzjoni tad-Direttiva;
- inventarju tal-iskart radjuattiv u l-fjuwil użat preżenti fit-territorju tal-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika ("il-Komunità") u l-prospetti futuri.

L-informazzjoni ppreżentata hija bbażata fuq ir-rapporti nazzjonali tal-Istati Membri, li għandhom jiġu ppreżentati kull 3 snin skont l-Artikolu 14(1) tad-Direttiva; l-aħħar skadenza għar-rapportar għall-Istati Membri kienet it-23 ta' Awwissu 2024. Dan ir-raba' rapport ikopri l-perjodu tal-2021-2023. Ir-rapport huwa akkumpanjat minn żewġ dokumenti ta' ħidma tal-persunal:

- wieħed li jippreżenta s-sitwazzjoni ġenerali fil-Komunità abbażi tal-analiżijiet tal-Kummissjoni tar-rapporti nazzjonali;
- wieħed li jippreżenta l-inventarju tal-Komunità tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat u l-prospetti futuri, bid-data ta' referenza ta' Diċembru 2023.

Il-Kummissjoni preċedentement ippreżentat tliet rapporti ta' progress – fl-2017, fl-2019 u fl-2024, li kull wieħed minnhom ipprovda ħarsa ġenerali komprensiva dwar l-implimentazzjoni tad-Direttiva. Dan ir-rapport jiddeskrivi ftit bidliet jew żviluppi meta mqabbla mas-sitwazzjoni ppreżentata fir-rapport tal-2024([4]); għalhekk, il-biċċa l-kbira tal-konklużjonijiet tal-Kummissjoni jibqgħu validi. Fl-2025, il-Kummissjoni nediet l-evalwazzjoni tad-Direttiva, flimkien mal-evalwazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/117/Euratom dwar is-superviżjoni u l-kontroll ta' vjeġġi ta' skart radjuattiv u ta' kombustibbli nukleari eżawrit ([5]).

It-Taqsima 2 tipprovdi ħarsa ġenerali lejn l-inventarji tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat fil-Komunità. It-Taqsima 3 tiġbor fil-qosor il-valutazzjoni tal-istat attwali tal-implimentazzjoni tal-oqfsa u l-programmi nazzjonali skont id-Direttiva, filwaqt li tenfasizza l-progress reċenti u l-isfidi mhux solvuti.

([1]) Id-Direttiva tal-Kunsill 2011/70/Euratom tad-19 ta' Lulju 2011 li tistabbilixxi qafas Komunitarju għall-ġestjoni responsabbli u sikura ta' fjuwil użat u skart radjuattiv (ĠU L 199, 2.8.2011, p. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj).

([2]) Il-fjuwil użat huwa "fjuwil nukleari li ġie rradjat u mneħħi b'mod permanenti mill-qalba ta' reattur" (l-Artikolu 3(11) tad-Direttiva) u li ma għadux jista' jintuża fil-forma attwali tiegħu. Huwa ġġenerat mill-operazzjoni ta' reatturi nukleari għall-ġenerazzjoni tal-enerġija, ir-riċerka, it-taħriġ u d-dimostrazzjoni.

([3]) L-iskart radjuattiv huwa "materjal radjuattiv f'forma gassuża, likwida jew solida li ma għad fadallu l-ebda użu previst jew ikkunsidrat" (l-Artikolu 3(7) tad-Direttiva) u li ġie kklassifikat bħala skart radjuattiv. Il-ġenerazzjoni tiegħu hija assoċjata mal-produzzjoni tal-elettriku fl-impjanti tal-enerġija nukleari jew ma' użi mhux relatati mal-enerġija ta' materjali radjuattivi għal finijiet mediċi, ta' riċerka, industrijali u agrikoli. Ara SWD(2026) 286 dwar il-progress fl-implimentazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2011/70/Euratom għad-definizzjonijiet ta' kunċetti importanti oħra stabbiliti fid-Direttiva, bħall-ħżin jew ir-rimi.

([4]) Ir-Rapport tal-Kummissjoni lill-Kunsill u lill-Parlament Ewropew dwar il-progress fl-implimentazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2011/70/EURATOM u inventarju tal-iskart radjuattiv u l-fjuwil użat preżenti fit-territorju tal-Komunità u l-prospetti futuri, it-Tielet Rapport, https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)197&lang=mt

([5]) Dan il-proċess ta' evalwazzjoni kien jinvolvi wkoll Sejħa għall-Evidenza u Konsultazzjoni Pubblika (2026): https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14619-Radioactive-Waste-Directive-and-Shipments-Directive-evaluation_mt

2 SKART RADJUATTIV U FJUWIL UŻAT FL-UNJONI EWROPEA

2.1 Oriġini tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat

L-Istati Membri kollha jiġġeneraw l-iskart radjuattiv permezz ta' firxa ta' attivitajiet, minn applikazzjonijiet mediċi sal-ġenerazzjoni tal-elettriku. Il-biċċa l-kbira tal-iskart radjuattiv jiġi minn impjanti tal-enerġija nukleari u minn attivitajiet assoċjati taċ-ċiklu tal-fjuwil nukleari, filwaqt li l-użu mhux għall-enerġija ta' materjali radjuattivi jiġġenera volumi iżgħar ta' skart radjuattiv.

Kull Stat Membru jiddetermina t-taħlita proprja tiegħu tal-ġenerazzjoni tal-elettriku. Fl-2023, impjanti tal-enerġija nukleari kienu qed joperaw fi 12-il pajjiż ([6]). Tlieta oħra – il-Ġermanja, l-Italja u l-Litwanja – kienu temmew il-programmi tal-enerġija nukleari tagħhom u kienu qed jiddekummissjonaw l-installazzjonijiet nukleari tagħhom.

Fl-2023, kienu qed joperaw 101 reattur tal-enerġija nukleari ([7]), 74 reattur tal-enerġija nukleari kienu ngħalqu b'mod permanenti u kienu qed jiġu ddekummissjonati, u tliet reatturi tal-enerġija nukleari kienu ġew iddekummissjonati kompletament. Barra minn hekk, 30 reattur tar-riċerka kienu qed joperaw fi 12-il pajjiż ([8]).

B'kollox, 17-il Stat Membru attwalment jamministraw il-fjuwil nukleari użat fit-territorju tagħhom.

Id-dekummissjonar tal-impjanti tal-enerġija nukleari huwa attività maġġuri għall-industrija nukleari Ewropea. Id-dekummissjonar tal-faċilitajiet nukleari għadu għaddej fi kwart tal-Istati Membri, u l-volum tal-iskart radjuattiv mid-dekummissjonar qed jiżdied.

2.2 Stimi tal-inventarju

Sa tmiem l-2023, l-inventarju totali stmat tal-iskart radjuattiv fl-UE kien ta' **2 593 000** m^3 (żieda ta' 11 % mill-perjodu ta' rapportar preċedenti, li tikkorrispondi għal produzzjoni annwali medja ta' inqas minn 65 000 m^3). It-Tabella 1 tagħti ħarsa ġenerali lejn l-ammont ta' skart radjuattiv fl-2023 meta mqabbel mal-2019. Madwar 66 % (1 692 000 m^3) ta' dan l-iskart kien ġie mormi, u 34 % (901 000 m^3) kien maħżun u kien għadu jeħtieġ ġestjoni ulterjuri. Sa tmiem l-2023, l-ammont ta' skart radjuattiv fil-15-il Stat Membru bi programmi ta' enerġija nukleari ([9]) kien jammonta għal 99,5 % tal-volum totali tal-inventarju tal-iskart radjuattiv fl-UE.

Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri ppreżentaw l-inventarji tal-iskart radjuattiv tagħhom bl-użu tal-iskema ta' klassifikazzjoni stabbilita fil-gwida tas-sikurezza GSG-1([10]) tal-Aġenzija Internazzjonali tal-Enerġija Atomika (IAEA) jew ipprovdew matriċijiet li jippermettu li d-data

([6]) Il-Belġju, il-Bulgarija, iċ-Ċekja, il-Finlandja, Franza, l-Ungerija, in-Netherlands, ir-Rumanija, is-Slovakkja, is-Slovenja, Spanja u l-Iżvezja. Barra minn hekk, għalkemm ma għandha l-ebda impjant tal-enerġija nukleari fil-fruntieri nazzjonali proprji tagħha, il-Kroazja hija l-koproprjetarja tal-impjant tal-enerġija nukleari ta' Krsko mas-Slovenja.

([7]) Ara s-Sistema ta' Informazzjoni dwar ir-Reatturi tal-Enerġija tal-IAEA: https://www.iaea.org/pris.

([8]) Ara l-Bażi tad-Data tar-Reatturi tar-Riċerka tal-IAEA: https://nucleus.iaea.org/rrdb/home#/home.

([9]) Il-Belġju, il-Bulgarija, iċ-Ċekja, il-Finlandja, Franza, il-Ġermanja, l-Ungerija, l-Italja, il-Litwanja, in-Netherlands, ir-Rumanija, is-Slovakkja, is-Slovenja, Spanja u l-Iżvezja.

([10]) "Classification of Radioactive Waste", General Safety Guide, IAEA, Vjenna, 2009.

tiġi kkonvertita mill-iskema ta' klassifikazzjoni nazzjonali tagħhom għall-iskema ta' klassifikazzjoni rakkomandata mill-IAEA. Il-biċċa l-kbira tal-pajjiżi użaw ukoll is-sett ta' data armonizzat għar-rapportar tal-inventarji nazzjonali, li tħejja b'mod konġunt mill-Kummissjoni, l-IAEA u l-Aġenzija għall-Enerġija Nukleari tal-OECD.

Id-data turi li f'dawk il-pajjiżi fejn ir-rotot tar-rimi huma miftuħa għal skart b'radjuattività baxxa ħafna (VLLW) u skart b'radjuattività baxxa (LLW), il-proċess mill-ġenerazzjoni sar-rimi jidher li ġeneralment jiffunzjona tajjeb. Dan ma huwiex il-każ għall-iskart b'radjuattività intermedja (ILW), għall-iskart ta' livell radjuattiv għoli (HLW) u għall-fjuwil użat, peress li attwalment ma hemmx faċilitajiet ta' rimi operazzjonali biex jimmaniġġjaw dawn il-kategoriji.

Tabella 1: Volum ta' skart radjuattiv fl-UE fl-2019 u fl-2023.

Skart	**Ammonti ta' skart radjuattiv tal-UE (m^3, ittondjati għal eluf*)**					
Klassi	**Maħżuna**		**Mormija**		**Total**	
Sena	**2019**	**2023**	**2019**	**2023**	**2019**	**2023**
VLLW	233 000	303 000	462 000	558 000	695 000	861 000
LLW	353 000	381 000	1 068 000	1 109 000	1 421 000	1 491 000
ILW	191 000	211 000	22 000	25 000	213 000	236 000
HLW	4 800	5 200	0	0	4 800	5 200
Total (m^3)	**782 000**	**901 000**	**1 552 000**	**1 692 000**	**2 334 000**	**2 593 000**

* Ħlief għall-HLW, li huwa ttondjat għal mijiet.

Sa tmiem l-2023, madwar **59 500 tHM** ta' fjuwil użat kienu maħżuna fl-UE (żieda ta' madwar 6 % mill-2019). Attwalment, il-fjuwil użat kollu fl-UE bħalissa jinsab maħżun peress li ma hemm l-ebda faċilità ċivili għar-rimi tal-fjuwil użat li qed topera fi kwalunkwe post fid-dinja. Għad hemm ammonti żgħar ta' fjuwil użat li jintbagħtu għar-riproċessar barra mill-UE; għalhekk, l-iskart radjuattiv li jirriżulta mir-riproċessar huwa mistenni li jiġi rritornat mhux aktar tard mid-deċennji li ġejjin.

3 ĠESTJONI SIGURA U RESPONSABBLI TAL-ISKART RADJUATTIV U TAL-FJUWIL UŻAT

3.1 Oqfsa u programmi nazzjonali

Madwar l-UE, l-oqfsa nazzjonali ġeneralment komplew jitjiebu f'dawn l-aħħar snin; l-awtovalutazzjonijiet, imsaħħa minn rieżamijiet bejn il-pari internazzjonali, urew li huma waħda mill-forzi ewlenin wara dawn l-iżviluppi pożittivi.

Obbligu ewlieni skont id-Direttiva huwa l-iżvilupp ta' programm nazzjonali – pjan direzzjonali jew pjan strateġiku nazzjonali li jistabbilixxi kif il-politiki nazzjonali qed jiġu implimentati jew se jiġu implimentati. L-Istati Membri kollha għandhom fis-seħħ programmi nazzjonali u qed jiżviluppawhom kontinwament. Matul il-perjodu ta' rapportar, 11-il Stat Membru nnotifikaw lill-Kummissjoni dwar il-programmi nazzjonali aġġornati tagħhom. Madankollu, kien hemm ukoll każijiet fejn l-Istati Membri ma rrieżaminawx u ma aġġornawx il-programmi nazzjonali b'mod regolari kif stabbilit fil-leġiżlazzjoni nazzjonali tagħhom. L-

implimentazzjoni kostanti tal-programmi nazzjonali u l-aġġornament fil-pront tagħhom meta jkun meħtieġ huma karatteristiċi ta' ġestjoni responsabbli tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat. Dan jirrikjedi li l-Istati Membri kollha jottimizzaw l-ippjanar, jimpenjaw riżorsi suffiċjenti, iwettqu l-attivitajiet ta' riċerka u taħriġ meħtieġa, u jiżguraw l-involviment tal-pubbliku u ta' partijiet interessati oħra.

Ma hemm l-ebda ksur kontinwu relatat mat-traspożizzjoni tad-Direttiva u l-oqfsa nazzjonali. Madankollu, matul iċ-ċikli ta' rapportar preċedenti, il-Kummissjoni kellha tibda diversi proċeduri kontra xi Stati Membri fir-rigward tal-implimentazzjoni tad-Direttiva u dwar il-konformità tal-programmi nazzjonali tagħhom mar-rekwiżiti tad-Direttiva. Sa tmiem l-2025, kien hemm 16-il proċedura ta' ksur li kienu għadhom għaddejjin([11]).

3.2 Awtoritajiet kompetenti

L-awtoritajiet regolatorji kompetenti jingħataw indipendenza teknika u finanzjarja, abbażi tal-informazzjoni pprovduta fir-rapporti nazzjonali.

Għat-tnedija sigura u effettiva tal-programmi nazzjonali, huwa essenzjali li r-regolaturi jkollhom għadd ta' persunal adegwat. L-interess imġedded u l-investimenti reċenti fi proġetti tal-enerġija nukleari jfissru li l-Istati Membri jeħtieġ li jantiċipaw it-tisħiħ tal-awtoritajiet kompetenti tagħhom, inkluż għall-ġestjoni sigura tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat. Il-Kummissjoni pprovdiet analiżi tal-ħtiġijiet relatati ma' reatturi ġodda u operazzjonijiet fit-tul fl-aħħar programm illustrattiv nukleari (PINC) ([12]), filwaqt li qieset li Stati Membri differenti għandhom approċċi amministrattivi differenti.

3.3 Politiki dwar iċ-ċirkolarità u r-rimi

Il-ġenerazzjoni ta' skart radjuattiv, kif ukoll l-ammont ta' skart radjuattiv li għandu jintrema jeħtieġ li jinżammu għall-minimu li jkun raġonevolment prattikabbli. L-għażliet bħat-tneħħija tal-materjali mill-kontroll regolatorju u l-użu mill-ġdid jew ir-riċiklaġġ sussegwenti tagħhom huma partikolarment evidenti fl-attivitajiet ta' dekummissjonar li għadhom għaddejjin.

Filwaqt li l-biċċa l-kbira tal-Istati Membri qed jippjanaw li jarmu l-iskart radjuattiv u l-fjuwil użat fit-territorju tagħhom, mhux kollha ħadu d-deċiżjoni finali tagħhom u xi wħud għadhom qed jikkunsidraw il-possibbiltà ta' soluzzjonijiet multinazzjonali konġunti għar-rimi. Il-Kummissjoni wettqet il-proġett pilota "Proposta għal Approċċ Ewropew Konġunt lejn l-Iskart Radjuattiv" ([13]), li jinvolvi kemm jista' jkun awtoritajiet nazzjonali fl-istabbiliment ta' forum biex jiġu diskussi soluzzjonijiet konġunti potenzjali għall-ġestjoni tal-iskart fl-Ewropa.

L-Istati Membri bi programmi ta' enerġija nukleari għandhom l-intenzjoni li jarmu l-fjuwil

---

([11]) L-Awstrija, il-Belġju, il-Bulgarija, id-Danimarka, il-Ġermanja, l-Estonja, l-Irlanda, il-Greċja, il-Kroazja, l-Italja, il-Latvja, il-Litwanja, in-Netherlands, il-Portugall, ir-Rumanija u s-Slovenja.

([12]) Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, Programm Indikattiv Nukleari ppreżentat skont l-Artikolu 40 tat-Trattat Euratom – Finali (wara l-opinjoni tal-KESE), COM/2026/120 final tal-10.3.2026, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=celex:52026DC0120.

([13]) Abbażi tal-inizjattiva mill-Membri tal-Parlament Ewropew, il-finanzjament ġie inkluż fil-baġit tal-UE. https://energy.ec.europa.eu/document/download/b74f0a8f-ef96-45ce-8301-5c8d86b9c5d1_mt?filename=C_2023_4577_1_MT_annexe_acte_autonome_nlw_part1_v1.pdf

użat tagħhom f'faċilitajiet ġeoloġiċi fondi. Xi pajjiżi qed jirriproċessaw il-fjuwil użat tagħhom, filwaqt li oħrajn qed iżommu dik l-għażla miftuħa.

L-ewwel faċilità għar-rimi ta' fjuwil użat hija skedata li tibda topera fil-Finlandja sal-2027. Fl-Iżvezja u fi Franza, qed isiru proġetti ta' investiment għall-kostruzzjoni ta' faċilitajiet simili u huma mistennija jkunu lesti fid-deċennju li jmiss. Meta mqabbla mar-rapport preċedenti, aktar Stati Membri qed jaħdmu b'mod attiv fuq stadji preparatorji differenti għal faċilitajiet ġeoloġiċi fondi. Attwalment, id-dati previsti għall-ikkummissjonar tal-aktar repożitorji ġeoloġiċi fondi għall-iskart ta' livell radjuattiv għoli u għall-fjuwil użat jaqgħu bejn l-2050 u l-2075.

3.4 Valutazzjonijiet tal-kostijiet u finanzjament

Kważi l-Istati Membri kollha taw informazzjoni dwar il-valutazzjoni tal-kostijiet tal-programmi nazzjonali tagħhom. Fl-2023, il-kost totali vvalutat tal-ġestjoni tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat ([14]) fl-UE baqa' madwar EUR 300 biljun, f'konformità mar-rapporti preċedenti tal-Kummissjoni.

L-istimi nazzjonali jvarjaw ħafna f'termini tal-metodoloġija, is-suppożizzjonijiet, il-kompletezza tad-data, l-ambitu u l-perjodi ta' żmien minħabba li ċirkostanzi nazzjonali differenti jirrikjedu approċċi domestiċi differenti. Sabiex jinkisbu livell ogħla ta' trasparenza u sigurtà akbar tal-finanzjament, il-Kummissjoni qed taħdem mal-Istati Membri permezz tal-Grupp ta' esperti dwar l-Aspetti Finanzjarji Back-end Nukleari ([15]) biex tipprovdi gwida dwar ir-rapportar tal-kostijiet tal-programmi nazzjonali għall-ġestjoni tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat.

Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri pprovdew ukoll informazzjoni dwar l-iskemi ta' finanzjament għall-implimentazzjoni ta' programmi nazzjonali, filwaqt li qiesu r-responsabbiltà tal-ġeneraturi tal-fjuwil użat u tal-iskart radjuattiv. Hemm differenzi konsiderevoli f'dawn l-iskemi, bi ftit Stati Membri li jiddependu fuq tariffa imposta fuq il-ġenerazzjoni tal-elettriku, oħrajn fuq pagamenti bbażati fuq karatteristiċi tal-iskart, u xi wħud fuq il-baġit tal-Istat.

Peress li l-infiq tipikament isir biss wara l-użu ta' materjali radjuattivi jew ta' fjuwil nukleari – f'xi każijiet diversi għexieren ta' snin wara – il-kostijiet back-end iridu jitqiesu fi stadju bikri ta' attivitajiet nukleari ġodda. Fil-Programm ta' Karattru Indikattiv fil-Qasam Nukleari (PINC), il-Kummissjoni indikat li l-impenn tal-gvern u l-finanzjament adegwat mill-ġeneraturi tal-iskart għad-dekummissjonar effettiv u għall-ġestjoni responsabbli tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat huma essenzjali biex jiġu żgurati s-sikurezza u l-appoġġ pubbliku kontinwu għall-użu tal-enerġija nukleari.

([14]) "Kost totali stmat tal-ġestjoni tal-iskart radjuattiv" tfisser il-kost totali aggregat tal-programmi nazzjonali kollha tal-Istati Membri tal-UE li jkopru t-tipi kollha ta' fjuwil użat u skart radjuattiv taħt il-ġuriżdizzjoni tagħhom u l-istadji kollha tal-ġestjoni tal-fjuwil użat u tal-iskart radjuattiv mill-ġenerazzjoni sar-rimi.

([15]) https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=mt&groupID=3777.

3.5 Monitoraġġ u rapportar tal-programm

Diversi Stati Membri għamlu progress fl-użu ta' indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni biex jimmonitorjaw l-implimentazzjoni tal-programmi nazzjonali. Madankollu, għad hemm sfidi fl-iżgurar ta' monitoraġġ effettiv tal-progress u fir-rapportar tal-prestazzjoni.

Ir-rapportar dwar l-attivitajiet ta' riċerka, żvilupp u dimostrazzjoni li huma meħtieġa biex jiġu implimentati soluzzjonijiet għall-ġestjoni tal-iskart radjuattiv u tal-fjuwil użat kien, fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, ġenerali ħafna. L-Istati Membri huma mħeġġa jipprovdu informazzjoni aktar speċifika u mmirata dwar dawk l-attivitajiet. Il-Kummissjoni tinnota b'mod pożittiv li l-biċċa l-kbira tal-Istati Membri jagħmlu użu mis-Sħubija Ewropea dwar il-Ġestjoni tal-Iskart Radjuattiv li għadha għaddejja ([16]).

3.6 Trasparenza u parteċipazzjoni pubblika

L-Istati Membri ma rrapportawx aġġornamenti kbar dwar miżuri u approċċi għat-trasparenza u l-parteċipazzjoni pubblika. Il-Kummissjoni ssostni l-importanza li r-rekwiżiti tat-trasparenza u tal-parteċipazzjoni pubblika jiġu implimentati b'mod effettiv, inkluż billi tiġi pprovduta informazzjoni speċifika dwar il-prattiki fir-rapporti lill-Kummissjoni.

4 KONKLUŻJONIJIET

Matul il-perjodu ta' rapportar, l-iskart radjuattiv u l-fjuwil użat ġew ġestiti b'mod sigur fl-Istati Membri. Hemm oqfsa u programmi nazzjonali fis-seħħ madwar l-UE u b'mod ġenerali dawn ġew stabbiliti b'mod trasparenti u parteċipattiv. L-Istati Membri kollha għandhom jiżguraw li l-programmi nazzjonali tagħhom ikunu aġġornati. Is-sistema tal-awtovalutazzjonijiet u r-rieżamijiet internazzjonali bejn il-pari dehret konsistenti mal-ħtiġijiet u qed tixpruna aġġornamenti u titjib kontinwu fil-ġestjoni tal-iskart.

Għall-akbar sehem ta' skart radjuattiv skont il-volum, ġew segwiti soluzzjonijiet siguri għall-ġestjoni (inkluż ir-rimi), kif muri għal darb'oħra miż-żieda fil-volumi mormija kontra t-tnaqqis fil-volumi maħżuna. B'mod ġenerali, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri qed jaħdmu biex jiżviluppaw faċilitajiet ta' rimi. Madankollu, bosta minnhom għad ma għandhomx strateġiji ta' ġestjoni definiti b'mod ċar għall-iskart radjuattiv u għall-fjuwil użat, u dan ifixkel il-progress tagħhom.

Il-monitoraġġ u l-finanzjament tal-programmi nazzjonali tal-Istati Membri jibqgħu l-kwistjonijiet ewlenin mhux solvuti li jeħtieġu l-attenzjoni tal-awtoritajiet nazzjonali. Il-valutazzjonijiet tal-kostijiet xi drabi jkunu skaduti jew ma jkunux komprensivi biżżejjed. Dan jista' jaffettwa l-effettività tal-iskemi ta' finanzjament u joħloq ir-riskju li dawn ma jkunux biżżejjed biex ikopru l-kostijiet futuri, u b'hekk jitfgħu piż żejjed fuq il-ġenerazzjonijiet futuri. Diġà hemm għaddejjin attivitajiet relatati mal-gwida dwar ir-rapportar tal-kostijiet tal-programmi nazzjonali ([17]). Madankollu, hemm oqsma addizzjonali fejn kriterji ta' rapportar

---

([16]) https://www.ejp-eurad.eu/.

([17]) Il-grupp ta' esperti dwar l-Aspetti Finanzjarji tal-Back-end Nukleari jabbozza l-linji gwida dwar ir-rapportar tal-kostijiet relatati mal-programm nazzjonali dwar il-ġestjoni tal-fjuwil użat u tal-iskart radjuattiv https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=mt&groupID=3777

aktar speċifiċi jkunu ta' appoġġ għall-Istati Membri fit-tħejjija tar-rapporti nazzjonali tagħhom.